

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка проблеми. В умовах сьогодення одним із пріоритетів розвитку Української держави є розбудова інформаційного суспільства. Як зазначається в Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні [4] інформаційно-комунікаційним технологіям (ІКТ) відводиться роль необхідного інструменту соціально-економічного прогресу, одного з основних чинників інноваційного розвитку економіки. У зв'язку з цим, на думку науковців (З. Рябова, І. Драч, Н. Приходькіна) активізується робота із запровадження ІКТ у публічному секторі, зокрема в освіті та ін. Відбувається реалізація провідного завдання діяльності вищого навчального закладу щодо забезпечення фундаментальної наукової, професійної та загальнокультурної підготовки, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їхніх інтересів та здібностей, покращення наукової та професійної діяльності. Перепідготовка й підвищення кваліфікації повинно здійснюватися шляхом активного використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій [3, с. 253].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі вищого педагогічного навчального закладу є відповіддю на виклики сьогодення, на стрімке зростання інформаційного впливу на людину, а процес навчання спрямований на передачу накопиченого людством досвіду через взаємодію того, хто навчається з тим, хто навчає. Саме ІКТ виступають сучасним засобом обміну інформацією між учасниками освітнього процесу. Запровадження ІКТ спрямовано на забезпечення якості навчального процесу, що сприятиме активізації процесів

пізнання, розвитку індивідуальної і групової діяльності студентів. Безпосередньо, включення в навчальну діяльність майбутніх учителів засобів ІКТ забезпечить їхнє професійне зростання у майбутньому [1, с. 253-255].

Аналіз попередніх досліджень. Питаннями використання ІКТ у підготовці майбутніх учителів у вищому педагогічному навчальному закладі з присвячено роботи таких авторів, як: О. Андреев, В. Биков, Я. Болубаш, С. Вітвицька, Г. Гордійчук, М. Гриньова, Р. Гуревич, І. Драч, М. Жалдак, С. Золотухіна, М. Кадемія, А. Коржуєв, В. Краєвський, А. Кузьмінський, Ю. Машбиць, В. Осадчий, З. Рябова, О. Савченко, С. Сисоєва, Є. Полат, В. Уманець та ін.

Мета статті. Здійснити аналіз наукової літератури та представити результати теоретичного дослідження щодо обґрунтування педагогічних умов використання ІКТ у підготовці вчителя, визначити ключові чинники інтеграції інформаційних систем у вищій педагогічній освіті.

Виклад основного матеріалу. На думку науковців (Р. Гуревич, Г. Гордійчук, М. Кадемія), нині в розвитку інформатизації педагогічної освіти проявляються такі тенденції: формування системи безперервної освіти як універсальної форми діяльності, спрямованої на постійний розвиток особистості впродовж усього життя; створення єдиного інформаційного освітнього простору; активне впровадження нових засобів і методів навчання, орієнтованих на використання ІКТ; синтез засобів і методів традиційної і комп'ютерної освіти; створення системи випереджаючої освіти [1, с. 141].

Для нашого дослідження важливими є обґрунтовані у науковій літературі організаційно-педагогічні умови розвитку вищої педагогічної освіти в інформаційному суспільстві, які включають такі положення:

- формування єдиного інформаційного освітнього середовища з використанням стандартів ІКТ;
- реалізацію мережного соціально-освітнього партнерства учасників освітнього процесу у віртуальному і соціальному середовищі;

- забезпечення моніторингу стану мережі навчальних закладів [1, с. 141].

На підставі проаналізованих теоретичних та емпіричних даних науковці зробили висновок про те, що ключовим чинником інтеграції інформаційних систем у вищій педагогічній освіті є єдина технічна політика і комплексне використання єдиних стандартів і вимог, у такому разі: єдине інформаційне освітнє середовище буде здатне генерувати потенційний обсяг електронних ресурсів, якісний освітній мережний контент і повноцінну взаємодію суб'єктів навчального процесу на основі використання стандартів ІКТ. За таких умов єдине інформаційне освітнє середовище виступатиме відкритою системою, створить позитивну мотивацію суб'єктів професійної педагогічної освіти до впровадження ІКТ, реалізує умови для здійснення якісної підготовки педагогів [1, с. 142].

Необхідною умовою ефективного використання ІКТ у процесі підготовки майбутнього вчителя є створення центру науково-методичної підтримки що одночасно визначається як важлива основа для розвитку всієї системи професійної педагогічної освіти в умовах інформаційного суспільства. Наявність наступності між поколіннями програмно-апаратних рішень створює умову для реалізації спільності підходів до підтримки програмних продуктів і сумісності програмних інтерфейсів і платформ, що дозволить інтегрувати освітні ресурси для їх подальшого ефективного застосування. В свою чергу розроблення і впровадження програмно-телекомунікаційного середовища, що об'єднує інформаційні освітні ресурси, дозволить створити особистий мережний простір викладачів і забезпечити підвищення їхньої кваліфікації і професійну перепідготовку всіх учасників мережної взаємодії [1, с. 142].

Ефективність використання ІКТ у підготовці майбутнього вчителя передбачає, на думку науковців (Р. Гуревич, М. Козяр, М. Кадемія, Л. Шевченко), застосування глобальної мережі Інтернет в освіті. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, глобальної мережі Інтернет створили можливість доступу до гігантських обсягів інформації, збереження

її. Специфіка технологій Інтернет – у тому, що він є абстрактним інформаційним простором, середовищем для обміну інформацією (як правило, йдеться про веб-сторінки) між людьми всього світу. Засоби комунікації, до яких належить електронна пошта, глобальні, регіональні, локальні мережі зв'язку та обміну даними, також надають широкі можливості: оперативне передавання інформації будь-якого обсягу та вигляду на різні відстані; інтерактивність і оперативність зворотного зв'язку; доступ до різноманітних джерел інформації; організацію спільних телекомунікаційних проєктів; запит інформації з будь-якого питання через систему електронних конференцій і т. ін. Значної ролі набуває робота викладача, методиста над науково-методичним забезпеченням навчання. Для цього потрібно розв'язати низку проблем:

- визначення змісту навчання відповідно до дидактичних властивостей і можливостей глобальної мережі Інтернет;
- прогнозування можливого впливу глобальної мережі Інтернет на учасників навчального процесу;
- вибір способів інтеграції глобальної мережі Інтернет із традиційними засобами навчання;
- забезпечення відповідних дидактичних умов навчання [2, с. 30].

Розглянемо деякі форми роботи, пов'язані з використанням Інтернету у навчальному процесі педагогічного університету, зазначимо, що їх використання надало можливість навчатися в будь-який час, з будь-якого місця, де організовано доступ до Інтернету.

Проведення дистанційних олімпіад та конкурсів. Наприклад: олімпіада «Розвиток олімпіадного руху в Україні», конкурси «ІТ-планета», «Екософт», «Учитель-новатор» та ін. Всесвітня павутина дає змогу молоді брати участь в усіх олімпіадах, конкурсах, а також бути присутнім на їх фіналах. Присутність усіх учасників олімпіад чи конкурсів в одному місці стало не обов'язковою. Нині є значна кількість різних мережевих проєктів та олімпіад, умови участі в яких розміщено на їхніх сайтах, і кожен охочий має

змогу взяти в них участь. Йдеться про змішане проведення Інтернет-олімпіад, конкурсів на основі поєднання очних та заочних форм, коли на завершальному етапі проводять очний тур. Використання Інтернет-технологій знімає територіальні обмеження й відкриває широкі можливості участі в дистанційних заходах для всіх охочих. Найбільшого поширення набувають міжнародні Інтернет-олімпіади, які проводять у декілька етапів [2, с.31-32].

Використання Веб-квест у проблемних завданнях з елементами рольової гри, для виконання яких використовуються інформаційні ресурси мережі Інтернет [5, с.12].

Веб-квест дозволяє в ігровій формі проводити дослідження, пов'язані не тільки з вивченням іноземної мови, а й розширювати знання майбутніх викладачів про історію та культуру країни, мову якої вони вивчають.

З метою вивчення теми «Museumsinsel» нами розроблено Веб-квест (Рис. 1), на сторінках якого представлено таку інформацію:

- загальна інформація;
- постановка проблеми;
- цілі (Рис. 2);
- розподіл ролей;
- джерела інформації;
- критерії оцінювання;
- тестування.

Дана розробка дозволяє залучати учнів (студентів) до проектно-дослідницької діяльності, підвищувати мотивацію вивчення іноземної мови, формувати навички пошуку, опрацювання, узагальнення й оцінювання інформації.

Робота зі створення Веб-квесту має позитивні сторони:

- надає можливість виявити креативні здібності;
- самоідентифікуватися у студентському середовищі;

- сприяє саморозвитку та самореалізацію на основі самостійного вирішення квазі-професійних завдань.

Рис. 1. Вид домашньої сторінки Веб-квесту на тему: «Museumsinsel»

Рис. 2. Постановка цілей для виконання проекту

Віртуальні бібліотеки забезпечують організацію сховищ різноманітних електронних документів за допомогою засобів навігації та пошуку. Віртуальна бібліотека, це: 1) цифрова або електронна бібліотека, в яку закладена звичайна бібліотека для читання книг та доступу до інших об'єктів; 2) сайт, який пропонує посилання на різні ресурси зі значним запасом інформації в каталозі або в архівній формі. Використання ІКТ дає змогу читачеві електронної бібліотеки значно поліпшити процес пошуку та одержання необхідного видання. Як правило, віртуальні бібліотеки надають своїм користувачам практично ті самі освітні послуги, що й традиційні

бібліотеки: доступ до каталогів бібліотеки з організацією пошуку та формування переліку замовлень; організація доступу до бібліотечного фонду, представленого електронними аналогами різних видань (книг, журналів, газет та ін.). Віртуальні бібліотеки можуть мати універсальну спрямованість, або містити видання з певної тематики. Більшість електронних бібліотек створена на основі традиційних з відповідним переведенням їх в електронний формат та організацією дистанційного доступу до них [2, с.32].

Висновки. Отже, використання ІКТ у підготовці майбутніх учителів іноземної мови є необхідним чинником формування фахових компетенцій. Адже за умов їх застосування у студентів підвищується мотивація до навчання, формуються навички дослідницької і пошукової діяльності тощо.

Література:

1. Інформаційно-освітній портал у підготовці майбутніх учителів: [монографія]/ Р. Гуревич, М. Кадемія та ін.; за ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН Гуревича Р. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 416 с.
2. Інноваційні технології навчання в умовах інформатизації освіти / Р. Гуревич, М. Козяр, М. Кадемія, Л. Шевченко; за ред. Член-кор. НАПН України Р. Гуревича – Львів : ЛДУБЖД, 2015. – 396 с.
3. Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу: монографія / З. Рябова, І. Драч, Н. Приходькіна [та ін.]. – К. : ТОВ «Альфа-Реклама», 2014. – 338 с.
4. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>
5. Веб-квест: історія та сучасність / Р. Гуревич, М. Кадемія, О. Шестопалюк. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – 12 с.

Анотація. У статті на основі аналізу наукової літератури з проблеми дослідження виокремлюються шляхи використання ІКТ у підготовці вчителя іноземної мови. Зокрема, рекомендується переважне використання Веб-квестів.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, підготовка вчителя, Веб-квест, дослідницька діяльність.

Аннотация. В статье на основе анализа научной литературы по проблеме исследования выделяются пути использования ИКТ в подготовке учителя иностранного языка. В частности, рекомендуется преимущественное использование Веб-квестов.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, подготовка учителя, Веб-квест, исследовательская деятельность.

Abstract. In the article are the ways of using ICT in the preparation of foreign language teachers singled out, based on the analysis of scientific literature on the research problems. In particular, it is recommended the dominant use of Web Quests.

Keywords: information and communication technologies, teacher training, Web Quests, research activity.